

Μάθημα 2

Γιατί οι άνθρωποι διαφωνούν; Πού οφείλονται οι διαφορές;

Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές είναι ικανοί να εξετάσουν τους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές απόψεις σε σημαντικά ζητήματα. Οι μαθητές είναι ικανοί να συζητήσουν αμφιλεγόμενα θέματα. Οι μαθητές είναι ικανοί να εξετάζουν τις αξίες που είναι απαραίτητες για να στηρίζουν τις δημοκρατικές κοινωνίες.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές υπερασπίζονται τις απόψεις τους για μια σειρά ζητημάτων. Οι μαθητές αναλύουν τις αιτίες διαφωνίας για θέματα που αφορούν στα «κοινά». Οι μαθητές εξετάζουν τις επιρροές που δέχονται στις αξίες τους. Αναπτύσσουν κατευθυντήριες γραμμές για να ενθαρρύνουν τον σεβασμό στον πλουραλισμό και να διασφαλίσουν τον σεβασμό και τον διάλογο για θέματα που αφορούν στα «κοινά».
Υλικά	Μεγάλες επικέτες για την “άσκηση τεσσάρων γωνιών”.
Μέθοδοι	Συζήτηση. Αναστοχασμός. Κριτική σκέψη. Συνεργατική επεξεργασία κανόνων.

Βασική έννοια

Πλουραλισμός: Ο πλουραλισμός υπάρχει σε κοινωνίες όπου δεν έχουν ένα σύνολο επίσημων συμφερόντων, αξιών ή πεποιθήσεων. Οι πολίτες έχουν το δικαίωμα στην ελευθερία της συνείδησης, της θρησκείας και της έκφρασης. Η εξαίρεση είναι ότι απόψεις που απειλούν την ελευθερία πίστης των άλλων, είναι ενάντια στον νόμο και δεν είναι ανεκτές. Κατάσταση η οποία δεν δέχεται καμία θρησκεία ή δέχεται μόνο μία, δεν είναι πλουραλιστική.

Το μάθημα

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να εξετάσουν τις παρακάτω αντικρουόμενες δηλώσεις:

Συμφωνείτε ή διαφωνείτε;

- Είναι λάθος να τρώμε τα ζώα.
- Αν ένας μαθητής είναι θετικός στον ίο HIV δεν πρέπει να βρίσκεται στην ίδια τάξη με υγιή παιδιά.
- Οι ειρηνιστές δεν πρέπει να υποχρεώνονται να συμμετέχουν στις ένοπλες δυνάμεις.
- Η θανατική πτοινή πρέπει να απαγορευθεί.
- Η θέση της γυναίκας είναι στο σπίτι.
- Παιδιά κάτω από τα 14 δεν επιτρέπεται να εργάζονται.
- Το κάπτνισμα πρέπει να απαγορεύεται σε δημόσια κτίρια.
- Οι άνθρωποι πρέπει να πληρώνουν περισσότερους φόρους.
- Η ελευθερία λόγου δεν είναι κάτι καλό.

Σε κάθε γωνία της τάξης υπάρχει η ακόλουθη επισήμανση:

Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ κάθετα
-----------------	---------	---------	----------------

Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει τις δηλώσεις και ζητά από τους μαθητές να μετακινηθούν προς κάποια γωνία, ανάλογα με την άποψή τους σε κάθε θέμα. Αν δεν μπορούν να αποφασίσουν, παραμένουν εκεί που βρίσκονται.

Αφού οι μαθητές έχουν πάρει τις θέσεις τους, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από ένα άτομο από κάθε γωνία να αιτιολογήσει την επιλογή του. Σε αυτό το επίπεδο, δε γίνεται συζήτηση. Μετά, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές που πιθανόν άλλαξαν γνώμη, να μετακινηθούν ανάλογα.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές που δεν άλλαξαν γνώμη να εξηγήσουν γιατί δεν μπορούν να αποφασίσουν. Θα πρέπει να γράψουν τους λόγους της αναποφασιστικότητας (για παράδειγμα, μπορεί να χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες, θεωρούν ότι δεν υπάρχει σαφήνεια, κρίνουν ότι τα επιχειρήματα είναι διφορούμενα, κ.λπ.).

Η άσκηση επαναλαμβάνεται τρεις ή τέσσερις φορές με διαφορετικές δηλώσεις. Σε κάθε περίπτωση, ο/η εκπαιδευτικός δεν πρέπει να ασχοληθεί τόσο με τη συζήτηση του θέματος, αλλά με τους λόγους που οδηγούν σε διαφορετικές απόψεις.

Σε συζήτηση στην ολομέλεια, ο/η εκπαιδευτικός τονίζει ότι τα ίδια ζητήματα προκάλεσαν διαφορετικές απαντήσεις. Στη συνέχεια, κάνει μια εισαγωγή στην έννοια του πλουραλισμού και θέτει τις ακόλουθες ερωτήσεις, εξηγώντας ότι μπορούν να βοηθήσουν στην κατανόηση ύπαρξης του πλουραλισμού:

- Ξανασκεφτείτε τα ερωτήματα που εξετάσαμε. Ποιο προκαλεί έντονα συναισθήματα; Γιατί;
- Από πού αντλούμε τις ιδέες, τις αξίες και τις πεποιθήσεις μας; (Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές να δουν ότι οι ιδέες μας σχετικά με αμφιλεγόμενα ζητήματα μπορούν να προέρχονται από διαφορετικές πηγές).

Κατόπιν, ο/η εκπαιδευτικός ρωτά τους μαθητές σε ποιο βαθμό πιστεύουν ότι επηρεάζονται από τα παρακάτω:

- Ιδέες των γονέων*
- σκέψεις των φίλων*
- θρησκεία ή κουλτούρα*
- μέσα επικοινωνίας, π.χ. εφημερίδες, TV, διαδίκτυο*
- εκπαιδευτικοί*
- την προσωπικότητά τους.

Μετά οι μαθητές εργάζονται ατομικά και τακτοποιούν τα στοιχεία με σειρά σπουδαιότητας σε σχήμα πυραμίδας, τοποθετώντας το πιο σημαντικό στην κορυφή:

στοιχείο

στοιχείο στοιχείο

στοιχείο στοιχείο στοιχείο

Ζητείται από τους μαθητές να συγκρίνουν ανά ζεύγη τις πυραμίδες τους. Ποιους παράγοντες θεωρεί το σύνολο της τάξης πιο σημαντικούς; Αυτό μπορεί να αποκαλυφθεί σταθμίζοντας τα στοιχεία ως εξής: δώστε στα στοιχεία της πρώτης σειράς έξι πόντους, στα στοιχεία της μεσαίας σειράς τέσσερις πόντους, και στα στοιχεία της τελευταίας δύο πόντους. Οι μαθητές σε ομάδες των τεσσάρων, υπολογίζουν το σύνολο των πόντων κάθε στοιχείου. Συγκρίνουν τα ευρήματα της κάθε ομάδας. Ήταν οι ίδιοι παράγοντες στην κορυφή της λίστας;

Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι ο πλουραλισμός αναπτύσσεται σε μια ελεύθερη και ανοιχτή κοινωνία. Ωστόσο, καμία κοινωνία δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς ένα ελάχιστο επίπεδο κοινής συμφωνίας μεταξύ των μελών της. Ζητά από τους μαθητές να απαριθμήσουν μερικές αξίες ή κανόνες που νομίζουν ότι θα βοηθούσαν να ξεπεραστούν οι αποκλίσεις ή τα συμφέροντα. Οι μαθητές θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να προτείνουν τα εξής:

- Σεβόμαστε την άποψη των άλλων.
- Προσπαθούμε να βάλουμε τον εαυτό μας στη θέση του άλλου.
- Θυμόμαστε ότι η συζήτηση είναι καλύτερη από τη διαμάχη.
- Προσπαθούμε να μην είμαστε προσβλητικοί.
- Δίνουμε στους άλλους την ευκαιρία να εκφράσουν τη γνώμη τους.

Αν οι άνθρωποι δεν μπορούν να συμφωνήσουν, ενδέχεται να χρειαστεί ψηφοφορία για να πάρουν αποφάσεις.